

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIA A TREIA

CAUZA TIMUȘ ȘI ȚARUȘ c. REPUBLICII MOLDOVA

(Cererea nr. 70077/11)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

15 octombrie 2013

DEFINITIVĂ
15.01.2014

Hotărîrea poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Timuș și Țaruș c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a Treia), întrunită într-o Cameră compusă din:

Josep Casadevall, *președinte*,
Alvina Gyulumyan,
Ján Šikuta,
Luis López Guerra,
Kristina Pardalos,
Johannes Silvis,
Valeriu Grițco, *judecători*,

și Santiago Quesada, *grefier al Secției*,

Deliberînd la 24 septembrie 2013 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărîre, care a fost adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată prin cererea (nr. 70077/11) depusă la 25 octombrie 2011 contra Republicii Moldova la Curte potrivit articolului 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale ("Convenția"), de către doi cetățeni ai Republicii Moldova, dl Serghei Timuș și dna Victoria Țaruș („reclamanții”).

2. Reclamanții au fost reprezentați de către dl I. Oancea, avocat care își desfășoară activitatea în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl L. Apostol.

3. Reclamanții au invocat, în special, încălcarea articolelor 2 și 3 din Convenție ca urmare a maltratării și uciderii fratelui lor.

4. La 10 aprilie 2012 cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI****A. Fondul cauzei**

5. Reclamanții s-au născut în anul 1990 și, respectiv 1989, și locuiesc în Chișinău.

6. Prezenta cauză se referă la circumstanțele uciderii fratelui reclamanților în vîrstă de 29 ani, Alexei Vlasi, în timpul unei operațiuni a poliției din 14 martie 2009.

7. La acea dată, aproximativ la ora 22.20, trei colaboratori de poliție îmbrăcați în civil (N., B. și C.) au intrat într-un bloc de cinci etaje pentru reținerea unei persoane suspectate de comiterea unui atac tâlhăresc. Potrivit informației lor, în acea seară suspectul în cauză ar fi trebuit să o viziteze pe fosta lui prietenă M., care locuia la etajul patru al clădirii.

8. În același timp, M. cobora pe scări de la etajul patru cu un grup din patru prieteni. Nici unul dintre ei nu era suspectul căutat de poliție. Două femei tinere (S. și Z.) și un bărbat tânăr (G.) mergeau în fața grupului și ei s-au intersectat cu colaboratorii de poliție între etajele trei și doi.

9. Trecând pe lângă prima parte a grupului, unul dintre colaboratorii de poliție imediat l-a reținut pe G. Alexei Valsi și M. erau cu câteva etaje mai sus și au văzut colaboratorii de poliție apropiindu-se de grup. Doi dintre polițiști au alergat după Alexei Vlasi, care a fugit sus pe scări. Ei l-au prins la etajul cinci. Imediat după aceasta, unul dintre colaboratorii de poliție l-a împușcat în partea din spate a capului la o distanță foarte mică. El a decedat pe loc.

10. A fost intentată urmărirea penală, în cadrul căreia au fost audiați toți martorii și colaboratorii de poliție. Au existat două versiuni ale evenimentelor: versiunea grupului de prieteni care coborau scările împreună cu victima (martorii), și versiunea colaboratorilor de poliție.

B. Versiunea evenimentelor descrisă de martori

11. Potrivit versiunii martorilor, cei doi colaboratori de poliție, N. și C., erau înarmați cu pistoale pe care le țineau ridicate sus. Trecând de prima parte a grupului, colaboratorii de poliție au observat că sus pe scări era încă cineva și au alergat în acea direcție, lăsând prima parte a grupului cu colaboratorul de poliție N. După aceasta ei l-au chemat pe colaboratorul de poliție N. să vină sus împreună cu restul grupului. După ce l-au prins pe Alexei Vlasi undeva la etajul cinci, colaboratorii de poliție B. și C. au început să-l bată. Toți membrii grupului au relatat o descriere aproape identică despre ce ei au auzit și conversația care a avut loc între cei doi colaboratori de poliție și Alexei Vlasi. Potrivit lor, unul dintre colaboratorii de poliție (B.) s-a adresat lui Alexei Vlasi pe nume și i-a cerut să-l urmeze. În răspuns, Alexei s-a adresat lui B. pe nume și i-a cerut să nu-l mai bată. Se auzea că cineva era bătut și Alexei Vlasi a amenințat că se va adresa unui medic legist pentru a constata vătămrile sale corporale. Această ultimă propoziție el a spus-o într-o manieră specifică, deoarece a folosit cuvinte în limba română și rusă, și martorii au relatat acest moment în același mod. Mai târziu s-a aflat că colaboratorul de poliție B. și Alexei Vlasi deja se cunoșteau, deoarece în anul 1999 cel din urmă a fost reținut de către acest polițist pentru furtul unei biciclete.

12. Încăierarea dintre colaboratorii de poliție B. și C. și Alexei Vlasi a avut loc la etajul cinci, care era ultimul etaj. Doi dintre martori M. și G. se

aflau cel mai aproape de locul acțiunii la acel moment, ei fiind oprîți de către colaboratorul de poliție N. la etajul patru. Etajul patru era separat de etajul cinci de două rampe de scări plasate în direcții opuse fiind unite de un palier intermediar. M. (care de asemenea îl cunoștea pe colaboratorul de poliție B.) a început să strige la el, cerîndu-i să-l lase pe Alexei Vlasi în pace. Ea i s-a adresat pe nume și a încercat să treacă de colaboratorul de poliție N. pentru a-l ajuta pe Alexei Vlasi. Luptîndu-se cu colaboratorul de poliție N., ea vedea parțial ce se întîmpla la etajul cinci. G. de asemenea se afla acolo. Potrivit lor, colaboratorul de poliție B. l-a apucat pe Alexei Vlasi de mîna dreaptă, în timp ce colaboratorul de poliție C. l-a apucat de mîna stîngă și au început să coboare scările de la etajul cinci spre palierul dintre etajele cinci și patru. Cînd se afla aproximativ la a treia treaptă de jos, Alexei Vlasi era aproape de balustradă și s-a apucat de ea. Colaboratorii de poliție care erau în spatele lui l-au aplecat peste balustradă și, potrivit unuia din martori, îi țineau ambele mîni la spate. Potrivit unui alt martor, el își ținea o mîna pe balustradă și cealaltă mîna era ținută de colaboratorul de poliție în spatele lui. Colaboratorul de poliție C. ținea pistolul în partea din spate a capului lui Alexei Vlasi, în timp ce el era aplecat peste balustradă. Colaboratorul de poliție B. l-a lovit în coaste și el din nou a repetat că se va adresa unui medic legist pentru a constata vătămările sale corporale. Imediat după aceasta, el a fost împușcat în partea din spate a capului de către colaboratorul de poliție C. la o distanță mică. El a căzut pe palier între cele două rampe de scară, cu picioarele pe scări și corpul pe palier. Din rana din cap a început să curgă sînge. M. a strigat: “A împușcat drept în cap!” și prima ei reacție a fost să încerce să oprească sîngele cu mîna. Pare să fi fost un atac de isterie, ea a început să strige și îl lovea pe colaboratorul de poliție B. și a strigat “De ce ai făcut asta?” O altă femeie prietenă din grup, s-a apropiat de ea din spate, a îmbrățișat-o și a încercat să o tragă la o parte de cadavru.

13. Potrivit martorilor, Alexei Vlasi nu avea nimic în mîinile sale cînd a căzut la pămînt. Colaboratorul de poliție B. l-a întrebat pe colaboratorul C.: “Ce ai făcut?!” C. nu a răspuns nimic deslușit, dar a rămas în poziție nemișcată, ținîndu-și capul în mîini. Unul dintre martori a spus că l-a auzit spunînd încet: “Eu nu am vrut”. El era foarte palid. Potrivit martorilor, el nu avea careva leziuni vizibile și se deplasa normal. Imediat după aceasta, colaboratorul de poliție B. le-a cerut martorilor să intre în apartamentul lui M. aflat la etajul patru. El și colaboratorul de poliție N. i-a împins pe toți în apartamentul ei și au închis ușa. Colaboratorul de poliție N. ținea clanța ușii ca nimeni să nu iasă. Mulți vecini au început să iasă din apartamentele lor, dar colaboratorii de poliție le-a cerut să închidă ușile și să stea înăuntru.

C. Versiunea evenimentelor descrisă de colaboratorii de poliție

14. Potrivit colaboratorilor de poliție, când Alexei Vlasi a alergat pe scări, ei au crezut că el era suspectul pe care îl căutau. Ei au susținut că erau convinși că victima era suspectul pe care îl căutau și că ei și-au dat seama de greșeala lor abia după ce el a fost împușcat. Cu toate acestea, în cadrul confruntării care a avut loc mai târziu, colaboratorul de poliție B. a admis că el îl cunoștea pe Alexei Vlasi de mai mult timp. Descrierea evenimentelor de către colaboratorii de poliție a fost relatată corespunzător reconstituirii video a incidentului, care a fost filmat la 7 august 2009 în cadrul investigației cu participarea colaboratorului de poliție C. Colaboratorul de poliție B. a relatat o versiune identică a evenimentelor.

15. Colaboratorul de poliție B. l-a urmărit pe Alexei Vlasi și s-a apropiat de el de la spate pe ultimul palier, de la etajul cinci. El i-a pus mâna pe umăr, l-a numit pe numele suspectului căutat, l-a anunțat că era un colaborator de poliție și i-a cerut să-l urmeze. În acel moment, Alexei s-a întors și a lovit colaboratorul de poliție B. cu pumnul în față și a încercat să fugă jos pe scări. Când l-a lovit pe colaboratorul de poliție B., el nu avea nimic în mână. Colaboratorul de poliție B. a fost împins la perete pe partea dreaptă și și-a pierdut echilibrul. Cu toate acestea, colaboratorul de poliție C., care s-a apropiat deja de ei din spate, a reușit să-l prindă pe Alexei Vlasi trăgându-i mâna stângă pe umăr (în declarația lui inițială colaboratorul de poliție C. a declarat că el l-a prins de gulerul jachetei). Reținerea a avut loc pe primele trei trepte mai jos de etajul cinci. Colaboratorul de poliție C. era în spatele lui Alexei Vlasi pe o treaptă mai sus și îi ținea mâna lui cu mâna sa stângă, iar cu mâna dreaptă ținea pistolul îndreptat în sus. În acel moment, fără a-și schimba poziția, Alexei Vlasi l-a lovit pe colaboratorul de poliție C. în coapsa dreaptă cu un cuțit, pe care îl ținea în mâna dreaptă în poziția inversă. După aceasta, fără a-și schimba poziția cuțitului, Alexei Vlasi a încercat să se întoarcă în stînga și să-l lovească pe colaboratorul de poliție C. în față. Potrivit colaboratorului de poliție C., Alexei Vlasi stătea drept. Fiindu-i frică pentru viața sa, colaboratorul de poliție în C. a tras de trăgaciul pistolului pe care încă îl ținea în sus și l-a împușcat în partea superioară a gâtului. Colaboratorii de poliție nu au spus cum cadavrul victimei a ajuns pe palierul dintre etajul cinci și patru, cu șase sau șapte trepte mai jos, însă este rezonabil de a presupune că cadavrul s-a rostogolit în jos pe scări după căderea bruscă.

D. Urmărirea penală

16. Urmărirea penală a fost oficial începută la 15 martie 2009. Potrivit unui proces verbal de cercetare la fața locului, cadavrul lui Alexei Vlasi era în poziție orizontală într-o baltă de sînge pe palierul intermediar dintre etajele patru și cinci. În palma mîinii lui drepte se afla un cuțit mic de

buzunar cu un mecanism de închidere și cu o lamă care avea 6.5 cm lungime. Picioarele lui erau amplasate pe primele două trepte ale rampei scării spre etajul cinci. Pe aceste trepte erau urme de sânge. Procesul verbal conține imaginile suprafețelor murdare de sânge, precum palierul unde era cadavrul, pereții din jur și palierul dintre etajul trei și patru, unde a curs sângele de sus. Se pare că nici o urmă de sânge nu a fost constatată pe scările de mai sus pe care erau amplasate picioarele victimei. Pe peretele deasupra treptei a șasea a rampei de scară ascendentă spre etajul patru de la palierul unde era situat cadavrul la o înălțime de 2,3 metri era un orificiu, exact în direcția opusă unde martorii au pretins că a fost împușcată victima când se afla cu fața spre balustradă.

17. Pe parcursul urmăririi penale, procuratura mun. Chișinău a obținut câteva rapoarte de examinare medico-legală care au constatat, *inter alia*, că plaga orificială de intrare era în partea superioară a gâtului lui Alexei Vlasi din stînga și plaga orificială de ieșire era în regiunea frontală din dreapta de asupra sprîncenei. Potrivit raportului de examinare medico-legală, tragerea a fost efectuată de la o distanță apropiată încît praful de pușcă a fost prezent pe pielea victimei în jurul plăgii orificiului de intrare. Potrivit unui alt raport de expertiză medico-legală, colaboratorul de poliție care l-a împușcat avea o leziune pe coapsa dreaptă care a fost produsă cu un cuțit, iar celălalt colaborator de poliție care a susținut că a fost lovit în față de către Alexei avea o echimoză pe față. Un alt raport de expertiză, a stabilit că nu au fost depistate careva amprente pe cuțitul găsit în palma lui Alexei Vlasi după decesul său.

18. La 21 septembrie 2009 procuratura mun. Chișinău a dispus încetarea urmăririi penale pe motiv că colaboratorul de poliție care l-a împușcat pe Alexei Vlasi se afla în stare de legitimă apărare. Procuratura s-a bazat pe versiunea evenimentelor descrisă de colaboratorii de poliție. Reclamanții au contestat ordonanța menționată supra la Procuratura Generală.

19. La 9 octombrie 2009 adjunctul Procurorului General a anulat ordonanța în cauză, deoarece aceasta se baza în exclusivitate pe versiunea evenimentelor descrisă de către colaboratorii de poliție și că nu au fost luate în considerație declarațiile martorilor. În cadrul urmăririi penale nu a fost stabilit nemijlocit locul comiterii infracțiunii și poziția concretă a victimei față de agresor. Mai mult, nu a fost efectuată expertiza traseo-logică și balistică pentru a determina traiectoria glonțului.

20. În cadrul urmăririi penale redeschise cîțiva dintre martori au fost audiați suplimentar. Unul dintre ei, G., și-a schimbat declarațiile și a susținut că el nu a văzut și nu a auzit nimic, însă mai tîrziu el a susținut că a acționat așa doar din cauza că colaboratorii de poliție acuzați au exercitat presiune asupra lui și l-au amenințat.

21. A fost efectuată o expertiză traseo-logică și balistică cu ajutorul unui asistent care stătea în locul unde potrivit colaboratorilor de poliție se afla victima la momentul împușcării. Pe umărul asistentului, lîngă cap, a fost

pusă o varză. Prin gaura făcută în varză, a fost trasă o ață spre gaura de pe perete provocată de glonț, care se afla mult mai jos decât varza. Luînd în considerație pozițiile plăgilor orificiilor de intrare și ieșire pe capul victimei, s-a conchis că, la momentul împușcării, victima era aplecată și nu stătea în poziție dreaptă după cum au declarat colaboratorii de poliție în versiunea evenimentelor descrisă de ei.

22. La 30 iunie 2010 procuratura mun. Chișinău din nou a încetat urmărirea penală din motive similare ca și prima dată, și anume în baza versiunii evenimentelor descrisă de colaboratorii de poliție. Se pare că procurorul nu a încercat să confrunte constatările expertizei traseo-logice și balistice cu versiunea evenimentelor prezentată de colaboratorii de poliție referitoare la circumstanțele împușcării lui Alexei Vlasi. Reclamanții au contestat această ordonanță.

23. La 22 iulie 2010 procurorul ierarhic superior a respins demersul reclamanților. Ei s-au plîns judecătorului de instrucție.

24. La 20 octombrie 2010 judecătorul de instrucție din judecătoria sectorului Rîșcani mun. Chișinău a admis plîngerea reclamanților, a declarat nule ordonanțele din 30 iunie și 22 iulie 2010 și a dispus reluarea urmăririi penale în această cauză. El a conchis că investigația nu era completă și concluziile la care au ajuns procurorii contraziceau probele din dosar. De asemenea, judecătorul de instrucție a constatat că nu a fost efectuată confruntarea dintre toți martorii și colaboratorii de poliție acuzați, nu a fost acordată importanța faptului că nu au fost găsite amprente pe cuțitul cu care se pretinde că victima l-a lovit pe colaboratorul de poliție C., și că urmărirea penală nu a fost efectuată într-un termen rezonabil.

25. Urmare a pronunțării încheierii de către judecătorul de instrucție, reclamanții au depus o cerere la Procuratura Generală să transmită cauza penală de la procuratura mun. Chișinău spre examinare la o altă procuratură pe motiv că aceasta era părtinitoare. La 8 noiembrie 2010 adjunctul Procurorului General a respins cererea reclamanților ca nefondată.

26. La 27 aprilie 2011 procuratura mun. Chișinău a audiat suplimentar martorul M. La 17 mai 2011 a fost audiat suplimentar martorul G.. El a susținut că, înainte să fie forțat să intre în apartamentul lui M. după împușcare, el a văzut cum colaboratorul de poliție B. l-a lovit pe colaboratorul de poliție C. cu un cuțit în zona coapsei. Potrivit lui, aceasta s-a întâmplat între etajul trei și patru și el a menționat aceasta în cadrul audierii sale inițiale, însă acest fapt nu a fost inclus în procesul-verbal. Au fost organizate confruntări dintre M. și colaboratorul de poliție B. și dintre G. și colaboratorul de poliție B. la 20 și 24 mai 2011, în cadrul cărora fiecare parte și-a menținut declarațiile.

27. La 21 iulie 2011 martorul G. a fost testat la poligraf pentru a determina dacă era adevărată declarația lui despre faptul că colaboratorul de poliție B. l-a lovit pe colaboratorul de poliție C. cu un cuțit. Rezultatul testului a fost negativ, respectiv declarația lui G. nu era adevărată.

28. La 15 septembrie 2011 procuratura mun. Chișinău a dispus din nou încetarea urmăririi penale din motive similare invocate anterior. Raportul de testare poligraf a fost anexat la această ordonanță. Reclamanții au contestat-o și au susținut că raportul de testare poligraf trebuie să fie exclus din lista materialului probator din dosar, deoarece testarea poligraf a fost efectuată de către colegii colaboratorilor de poliție acuzați și nu de către experți independenți.

29. La 20 octombrie 2011 procurorul ierarhic superior a respins demersul reclamanților. Ei au depus plîngere la judecătorul de instrucție.

30. La 12 decembrie 2011 judecătorul de instrucție din judecătoria sectorului Rîșcani mun. Chișinău a admis plîngerea reclamanților, constatînd din nou că urmărirea penală a fost incompletă. De asemenea, judecătorul a menționat că raportul de testare poligrafică urmează a fi exclus din lista materialului probator.

31. La 13 aprilie 2012, fără a efectua alte măsuri de investigație, un procuror din procuratura mun. Chișinău a dispus din nou încetarea urmăririi penale. Conținutul ordonanței era identic cu cel al ordonanței din 15 septembrie 2011, inclusiv referirea la raportul de testare poligrafică.

32. La 9 iulie 2012 procurorul ierarhic superior a respins plîngerea reclamanților. Ei au depus plîngere la judecătorul de instrucție.

33. La 16 octombrie 2012 judecătorul de instrucție din judecătoria sectorului Rîșcani mun. Chișinău a admis din nou plîngerea reclamanților, a declarat nule ordonanțele din 13 aprilie și 9 iulie 2012 și a dispus reluarea urmăririi penale.

34. La 11 martie 2013 un procuror din procuratura mun. Chișinău a dispus din nou încetarea urmăririi penale.

35. La 22 aprilie 2013 procurorul ierarhic superior a respins demersul reclamanților. Ei au depus plîngere la judecătorul de instrucție.

36. La 19 iulie 2013 judecătorul de instrucție din judecătoria sectorului Rîșcani mun. Chișinău a admis din nou plîngerea reclamanților, a declarat nule ordonanțele din 11 martie și 22 aprilie 2012 și a dispus reluarea urmăririi penale. Aparent urmărirea penală continuă pînă în prezent.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

37. Potrivit articolului 17 din Legea cu privire la poliție din 18 decembrie 1990, în vigoare la momentul faptelor, colaboratorii poliției au dreptul să folosească arme de foc ca măsură extremă pentru autoapărare. Arma poate fi folosită de către colaboratorii poliției fără avertizare în caz de atac prin surprindere sau atac care necesită utilizarea tehnicii speciale de luptă.

ÎN DREPT

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLELOR 2 ȘI 3 DIN CONVENȚIE

38. Reclamanții s-au plîns că Alexei Vlasi a fost maltratat și ucis de către funcționarii Statului, și că autoritățile naționale au eșuat să efectueze o investigație efectivă cu referire la circumstanțele decesului său. Ei au invocat articolele 2 și 3 din Convenție, care prevăd următoarele:

Articolul 2

“1. Dreptul la viață al oricărei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzată cuiva în mod intenționat, decît în executarea unei sentințe capitale pronunțate de un tribunal în cazul în care infracțiunea este sancționată cu această pedeapsă prin lege.

2. Moartea nu este considerată ca fiind cauzată prin încălcarea acestui articol în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesară la forță:

- a. pentru a asigura apărarea oricărei persoane împotriva violenței ilegale;
- b. pentru a efectua o arestare legală sau a împiedica evadarea unei persoane legal deținute;
- c. pentru a reprima, conform legii, tulburări violente sau o insurecție.”

Articolul 3

“Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Admisibilitatea

39. Guvernul a susținut că urmărirea penală referitoare la circumstanțele prezentei cauze era încă pe rol și că o decizie definitivă nu a fost pronunțată la nivel național. Din acest motiv, Guvernul a susținut că cererea reclamanților era prematură și că ei nu au epuizat toate căile de recurs disponibile la nivel național.

40. Curtea reiterează că scopul articolului 35 § 1 din Convenție este de a oferi Statelor Contractante posibilitatea de a preveni sau a repara încălcările care se pretind că au fost comise de către aceștia înainte de a sesiza Curtea. În consecință, Statele nu au obligația de a răspunde pentru acțiunile lor în fața unui organ internațional înainte de a avea posibilitatea de a soluționa cauza în baza sistemelor lor de drept (a se vedea, de exemplu, *Remli c. Franței*, 23 aprilie 1996, § 33, *Culegere ale hotărîrilor și deciziilor* 1996-II, și *Selmouni c. Franței* [MC], nr. 25803/94, § 74, CEDO 1999-V). În același timp, “un reclamant nu trebuie să epuizeze căile de recurs care, deși teoretic ar putea reprezenta un remediu, în realitate nu oferă nici o șansă de redresare a încălcării pretinse” (a se vedea *Yoyler c. Turciei*, nr. 26973/95,

13 ianuarie 1997, și *Akdivar și alții c. Turciei*, § 68, 30 august 1996, *Culegere 1996-IV*).

41. În prezenta cauză, este adevărat că procedurile încă sunt pendinte în fața autorităților naționale. Cu toate acestea, Curtea constată că chestiunea epuizării căilor de recurs interne este strâns legată de fondul plîngerilor, și anume, eficacitatea investigației efectuată în legătură cu alegațiile reclamanților despre maltratarea și uciderea lui Alexei Vlasi. Prin urmare, Curtea consideră că ambele chestiuni trebuie să fie conexe și examinate împreună (a se vedea *Mikheyev c. Rusiei*, nr. 77617/01, § 88, 26 ianuarie 2006).

42. În continuare, Curtea notează că plîngerile nu sunt vădit nefondate în sensul articolului 35 § 3 din Convenție. Alte temeuri pentru a declara cererea inadmisibilă nu au fost stabilite. Prin urmare, cererea trebuie să fie declarată admisibilă.

B. Fondul

1. Argumentele părților

43. Reclamanții au susținut că Statul era responsabil pentru decesul lui Alexei Vlasi, deoarece circumstanțele în care a fost împușcat el nu pot fi considerate ca fiind justificate. El nu a fost înarmat și nu a prezentat pericol vieții și sănătății colaboratorilor de poliție. După împușcarea lui fatală, colaboratorii de poliție au încercat să falsifice probele pentru a prezenta situația ca o autoapărare. Cu acest scop, unul dintre ei l-a rănit pe celălalt cu un cuțit și a pus cuțitul în mîna victimei decedate. Reclamanții au invocat declarațiile martorilor care au susținut această versiune a evenimentelor. În cele din urmă, reclamanții au declarat că urmărirea penală desfășurată în legătură cu circumstanțele decesului victimei nu a fost efectivă în corespundere cu exigențele articolului 2 din Convenție.

44. Guvernul nu a prezentat careva comentarii cu privire la fondul cauzei, însă a susținut doar poziția procurorilor menționată în ordonanțele lor privind încetarea urmăririi penale, potrivit căreia colaboratorul de poliție C. a acționat în legitimă apărare atunci cînd a împușcat victima în cap.

2. Aprecierea Curții

(a) Principii generale

45. Articolul 2, care protejează dreptul la viață și stabilește circumstanțele în care poate fi justificată uciderea unei persoane, este considerat drept una dintre prevederile fundamentale ale Convenției, de la care nu se permite nicio derogare. Împreună cu articolul 3 din Convenție, acesta de asemenea consacră una dintre valorile fundamentale ale unei societăți democratice ce reprezintă Consiliul Europei. Prin urmare,

circumstanțele în care poate fi considerată ca fiind justificată provocarea morții unei persoane trebuie interpretate în mod restrictiv. Obiectul și scopul Convenției, ca un instrument de protecție a ființelor umane, prevăd, de asemenea, ca articolul 2 să fie interpretat și aplicat astfel încât să facă garanțiile sale practice și efective (a se vedea *Andronicou și Constantinou c. Cipru*, 9 octombrie 1997, § 171, *Culegere ale hotărârilor și deciziilor* 1997-VI, și *Huohvanainen c. Finlandei*, nr. 57389/00, § 92, 13 martie 2007).

46. Textul articolului 2 din Convenție, luat în ansamblul său, demonstrează că acesta nu are în vedere numai omorul intenționat, dar, în aceeași măsură, și situațiile în care recurgerea la forță este posibilă și poate conduce la uciderea unei persoane în mod involuntar. Orice recurgere la forță trebuie să fie “absolut necesară” pentru atingerea unuia sau a mai multor obiective stabilite în subparagrafele de la (a) la (c). Această condiție cere ca să fie aplicat un test mai strict și riguros, decât cel aplicat în mod normal la determinarea faptului dacă acțiunea statului este “necesară într-o societate democratică” în temeiul paragrafelor 2 ale articolelor de 8 la 11 din Convenție. În consecință, recurgerea la forță trebuie să fie strict proporțională atingerii obiectivelor permise (a se vedea *Kelly și alții c. Regatului Unit*, nr. 30054/96, § 93, 4 mai 2001).

47. Având în vedere importanța articolului 2 într-o societate democratică, în aprecierea sa, Curtea trebuie să analizeze foarte atent cazurile în care a fost ucisă o persoană, mai ales atunci când este folosită forța letală intenționată, luând în considerație nu doar acțiunile agenților de stat care de fapt au aplicat forța, dar de asemenea toate circumstanțele suplimentare, inclusiv asemenea chestiuni cum ar fi planificarea și controlul acțiunilor examinate. Prin urmare, la determinarea faptului dacă recurgerea la forță este compatibilă cu articolul 2, ar putea fi relevant faptul dacă operațiunea organelor de drept a fost planificată și dirijată, pentru a minimaliza cât mai mult posibil recurgerea la forța letală sau pierderea accidentală de viață (a se vedea *Bubbins c. Regatului Unit*, nr. 50196/99, §§ 135-36, CEDO 2005-II, și *McCann și alții c. Regatului Unit*, 27 septembrie 1995, §§ 150 și 194, Seriile A nr. 324).

48. Mai mult, obligația de a proteja dreptul la viață în temeiul articolului 2 din Convenție, combinat cu obligația generală a statului în temeiul articolului 1 de a recunoaște “oricărei persoane aflate sub jurisdicția [sa] drepturile și libertățile definite în ... [Convenție]”, cere implicit că trebuie să fie efectuată o investigație oficială efectivă atunci când persoanele au fost ucise ca urmare a recurgerii la forță. Scopul esențial al unei asemenea investigații este de a asigura aplicarea efectivă a legislației naționale care protejează dreptul la viață și, în cazurile care implică funcționarii sau organele de stat, de a asigura tragerea lor la răspundere pentru decesul de care sunt responsabile (a se vedea *Makaratzis c. Greciei* [MC], nr. 50385/99, § 73, CEDO 2004-XI). Forma investigației care ar putea să atingă

aceste scopuri poate să varieze în dependență de circumstanțe. Cu toate acestea, indiferent de metoda aplicată, autoritățile trebuie să acționeze din inițiativă proprie, imediat ce cauza a ajuns în atenția lor. Ele nu se pot baza în asemenea cazuri pe inițiativa rudelor de a depune o plîngere sau pe asumarea responsabilității de către acestea pentru desfășurarea unor proceduri de investigație (a se vedea *Kelly și alții*, citată supra, § 94, și, *mutatis mutandis*, *İlhan c. Turciei* [MC] nr. 22277/93, CEDO 2000-VII, § 63).

49. O cerință de promptitudine și de celeritate rezonabilă este implicată în acest context (a se vedea *Yaşa c. Turciei*, 2 septembrie 1998, §§ 102-04, *Culegere* 1998-VI). Orice deficiență în investigație care subminează capacitatea sa de a stabili circumstanțele cauzei sau persoana responsabilă, poate fi considerată defectuoasă prin prisma standardului de eficacitate impus (a se vedea *Kelly și alții*, citată supra, §§ 96-97, și *Anguelova c. Bulgariei*, nr. 38361/97, § 139, CEDO 2002-IV).

(b) Aplicarea acestor principii în prezenta cauză

50. Revenind la circumstanțele prezentei cauze, Curtea notează că este indiscutabil faptul că Alexei Vlasi a fost împușcat în cap de către un colaborator de poliție în momentul reținerii sale. Unica chestiune disputată este dacă folosirea forței letale împotriva lui a fost justificată în circumstanțele cauzei. În justificarea aplicării forței de către poliție, Guvernul a invocat versiunea evenimentelor descrisă de către colaboratorul de poliție care l-a împușcat.

51. Curtea notează existența unor discrepanțe majore dintre versiunea invocată de Guvern și probele din dosar. Potrivit reconstituirii video a incidentului (a se vedea paragrafele 14 și 15 *supra*), împușcarea s-a produs în partea de sus a scărilor ce duceau la etajul cinci. Totuși, procesul verbal care descria locul incidentului imediat după producerea acestuia și fotografiile anexate la acesta nu conțin informații despre urmele de sânge, care ar fi confirmat că corpul victimei s-a rostogolit pe scări în jos pînă la palierul dintre etajele patru și cinci. Curtea consideră ca este practic imposibil ca corpul victimei, care a avut o plagă serioasă în urma unei împușcături, putea să se rostogolească pe scări în jos fără a lăsa vreo urmă de sânge. De asemenea, potrivit aceluiași proces-verbal, victima a pierdut atît de mult sânge, încît urmele acestuia au fost găsite la etajul de mai jos, pe palierul dintre etajele trei și patru.

52. În aceeași reconstituire video, colaboratorul de poliție C. a declarat că la momentul împușcării Alexei Vlasi stătea în picioare cu capul drept în fața lui pe o treaptă mai jos, și că el ținea pistolul său în sus la spatele capului victimei. Totuși, glonțul cu care a fost împușcată victima a lovit peretele la un punct mult mai jos decît se susține că era poziționat capul victimei. Mai mult, expertiza traseo-logică și balistică a indicat că pentru ca glonțul să lovească peretele în locul indicat, victima trebuia să stea aplecată

(a se vedea paragraful 21 supra). Dacă victima s-ar fi aflat acolo unde a indicat colaboratorul de poliție C., atunci glonțul nu ar fi lovit peretele în locul indicat.

53. Avînd în vedere discrepanțele esențiale de mai sus, coroborate cu faptul că nu s-au găsit amprente de victimă pe cuțitul cu care colaboratorul de poliție C. a pretins că ar fi fost lovit și cu declarațiile martorilor care, spre deosebire de cele ale colaboratorilor de poliție, nu erau inconsistente cu probele din dosar, Curtea are rezerve mari cu privire la credibilitatea versiunii evenimentelor invocată de către Guvern. De asemenea, nu a fost demonstrat faptul dacă folosirea forței letale împotriva lui Alexei Vlasi a fost necesară în circumstanțele cauzei și, prin urmare responsabilitatea Statului este angajată.

54. De asemenea, Curtea trebuie să examineze modul în care autoritățile naționale au investigat această cauză. În primul rînd, Curtea notează că procedurile referitoare la plîngerea reclamanților erau pe rol în fața autorităților naționale mai mult de patru ani, perioadă în care cauza nici nu a fost trimisă în instanța de judecată. Examinînd documentele de care dispune, Curtea nu este convinsă de faptul că prezenta cauză este atît de complexă încît să necesite o perioadă atît de lungă pentru a fi soluționată. Au existat cîteva perioade lungi în care nu a fost întreprinsă nici o acțiune în cadrul procedurilor inițiate. De exemplu, după reluarea urmăririi penale la 20 octombrie 2010, cînd judecătorul de instrucție a constatat, *inter alia*, că urmărirea penală nu a fost efectuată într-un termen rezonabil (a se vedea paragraful 24 *supra*), nu a fost efectuată nicio acțiune procedurală pînă la 27 aprilie 2011 (a se vedea paragraful 26 *supra*). După reluarea urmăririi penale la 12 decembrie 2011 (a se vedea paragraful 30 *supra*), nu a fost efectuată nicio măsură de investigație pînă la 13 aprilie 2012, cînd urmărirea penală a fost din nou încetată (a se vedea paragraful 31 *supra*). În cele din urmă, se pare că urmărirea penală continuă și în prezent (a se vedea paragraful 36 *supra*).

55. Examinînd atent materialele cauzei, Curtea consideră că modul în care procurorii au evaluat circumstanțele cauzei i-ar putea crea unui observator independent impresia că aceștia nu au încercat cu adevărat să elucideze circumstanțele cauzei și să stabilească adevărul. După cum a fost relevat mai sus, aparent, procurorii au favorizat versiunea colaboratorilor de poliție într-o așa măsură încît au fost dispuși să nu ia în considerație discrepanțele esențiale care existau dintre versiunea aceasta și probele din dosar. Mai mult, declarațiile martorilor au fost tratate ca fiind atît de irelevante, încît procurorii nici nu au depus eforturi să explice din ce cauză acestea nu au fost luate în considerație. De exemplu, expertiza traseo-logică și balistică a fost efectuată doar pentru a verifica traiectoria glonțului de la locul unde colaboratorii de poliție au susținut că se afla victima. Din motive necunoscute, autoritățile nu au considerat necesar să verifice dacă gaura de

pe perete provocată de glonț corespunde cu locul unde au pretins martorii că s-ar fi aflat victima.

56. În lumina lacunelor descrise mai sus și duratei urmăririi penale, Curtea conchide că investigația efectuată în legătură cu circumstanțele decesului lui Alexei Vlasi nu a fost nici adecvată și nici suficient de efectivă.

57. Curtea reiterează că dacă remediul național ales de către un reclamant este adecvat în teorie, însă, în cele din urmă, se dovedește a fi inefectiv, reclamantul nu mai este obligat să-l epuizeze (a se vedea *Tepe c. Turciei*, 27244/95, decizia Comisiei din 25 noiembrie 1996). Având în vedere concluziile de mai sus, potrivit căreia urmărirea penală efectuată în legătură cu plîngerile reclamanților a fost inefectivă, Curtea consideră că aceștia nu trebuie să aștepte finalizarea urmăririi penale în vederea epuizării căilor de recurs interne. Prin urmare, Curtea respinge excepția Guvernului privind neepuizarea căilor de recurs interne și conchide că a avut loc o încălcare a articolului 2 din Convenție atât sub aspect material, cât și procedural.

58. În lumina acestor constatări, Curtea nu consideră necesar de a examina această cauză în temeiul articolului 3 din Convenție.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 13 DIN CONVENȚIE

59. Reclamanții au pretins că ei nu au beneficiat de un recurs efectiv în legătură cu încălcarea drepturilor lor garantate de articolul 2 din Convenție, și, prin urmare, a avut loc o încălcare a articolului 13 din Convenție, care prevede următoarele:

Articolul 13

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

A. Admisibilitatea

60. Curtea notează că această plîngere nu este vădit nefondată în sensul articolului 35 § 3 (a) din Convenție. De asemenea, Curtea notează că aceasta nu este inadmisibilă pentru oricare alt motiv. Prin urmare, plîngerea trebuie să fie declarată admisibilă.

B. Fondul

61. Reclamanții au declarat că ei nu au dispus de remedii penale, deoarece urmărirea penală a fost inefectivă, și ca rezultat al acestei

ineficiențe, ei nu au avut careva remedii efective civile prin care să pretindă compensare pentru decesul fratelui lor.

62. Guvernul nu a prezentat careva comentarii cu privire la această plîngere.

63. În ceea ce privește prima parte a plîngerii reclamanților, și anume faptul că ei nu au dispus de remedii efective penale în legătură cu plîngerea despre uciderea fratelui lor, Curtea notează că aceasta nu ridică nicio chestiune separată de cea examinată în temeiul articolului 2 din Convenție sub aspect procedural.

64. În ceea ce privește cealaltă parte a plîngerii, Curtea consideră că, avînd în vedere caracterul inadecvat al urmăririi penale efectuat în legătură cu circumstanțele decesului lui Alexei Vlasi, o acțiune civilă care s-ar baza pe aceleași fapte și pretenții nu ar fi avut parte de succes. Prin urmare, Curtea consideră că nu s-a demonstrat faptul că a existat un recurs efectiv care ar fi permis reclamanților să pretindă compensare pentru uciderea fratelui lor de către poliție (a se vedea, *mutatis mutandis* *Corsacov c. Moldovei*, nr. 18944/02, § 82, 4 aprilie 2006, și *Gurgurov c. Moldovei*, nr. 7045/08, § 73, 16 iunie 2009). Prin urmare, a existat o încălcare a articolului 13 din Convenție combinat cu articolul 2 din Convenție.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

65. Articolul 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoloalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decît o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul

66. Reclamanții au pretins 180000 euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral suferit ca urmare a încălcărilor constatate supra. Ei au susținut că la momentul uciderii fratelui lor, ei aveau 19 și, respectiv, 18 ani, și nu aveau altă rudă apropiată decît el. Mama lor a murit în anul 2002 și tatăl lor i-a părăsit cu cîțiva ani mai înainte. Unicul întreținător a fost fratele lor mai mare, victima Alexei Vlasi, care avea 29 de ani la acel moment. Reclamanții au susținut că pierderea fratelui lor și ulterior investigarea inechitabilă le-a cauzat multă suferință psihologică.

67. Guvernul nu a fost de acord cu reclamanții și a cerut Curții să respingă pretențiile lor cu privire la satisfacția echitabilă împreună cu cererea.

68. Curtea observă că ea a constatat că autoritățile erau responsabile de decesul lui Alexei Vlasi. Suplimentar la această încălcare gravă, Curtea a constatat că autoritățile au eșuat să efectueze o investigație efectivă și să

asigure un remediu efectiv în această privință, cu încălcarea obligației lor procedurale în temeiul articolului 2 din Convenție. Avînd în vedere cele menționate supra și apreciind în mod echitabil, Curtea acordă fiecărui reclamant cîte 25000 EUR.

B. Costuri și cheltuieli

69. De asemenea, reclamanții au solicitat 6377 EUR cu titlu de costuri și cheltuieli suportate în fața Curții. Ei au prezentat careva documente ce justificau pretențiile lor.

70. Guvernul nu a fost de acord cu suma pretinsă și a solicitat Curții să le acorde o sumă pe care o consideră rezonabilă.

71. Luînd în considerație documentele din dosar, Curtea consideră că este rezonabil să acorde 3000 EUR cu titlu de costuri și cheltuieli.

C. Penalitate

72. Curtea consideră că este corespunzător ca penalitatea să fie calculată în dependență de rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Conexează* cu fondul excepția preliminară a Guvernului privind neepuizarea căilor de recurs interne de către reclamanți și o respinge;
2. *Declară* cererea admisibilă;
3. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a articolului 2 din Convenție sub aspect material și procedural;
4. *Hotărăște* că nu ridică o chestiune separată în temeiul articolului 3 din Convenție;
5. *Hotărăște* că nu ridică o chestiune separată în temeiul articolului 13 din Convenție în ceea ce privește plîngerea reclamanților despre ineficacitatea urmăririi penale;
6. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a articolului 13 din Convenție combinat cu articolul 2 din Convenție în ceea ce privește plîngerea reclamanților despre lipsa unor remedii civile în legătură cu uciderea fratelui lor;

7. *Hotărâște*

(a) că Statul pîrît trebuie să plătească reclamanților în termen de trei luni de la data la care această hotărîre devine definitivă, în conformitate cu articolul 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care vor fi convertite în valuta națională a Statului pîrît conform ratei aplicabile la data executării hotărîrii:

(i) 25000 EUR (douăzeci și cinci mii euro) primului reclamant cu titlu de prejudiciu moral, plus orice taxă care poate fi percepută;

(ii) 25000 EUR (douăzeci și cinci mii euro) celui de-al doilea reclamant cu titlu de prejudiciu moral, plus orice taxă care poate fi percepută; și

(iii) 3000 EUR (trei mii euro) ambilor reclamanți, cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută;

(b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus pînă la executarea hotărîrii, urmează să fie plătită o penalitate la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întîrziere, plus trei procente.

8. *Respinge* restul pretențiilor reclamanților cu privire la satisfacție echitabilă.

Redactată în limba engleză și notificată în scris la 15 octombrie 2013, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte